

Sygn. akt III AUa 2011/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 maja 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Alicja Podlewska (spr.)
Sędziowie:	SA Iwona Krzeczowska - Lasoń SA Małgorzata Gerszewska
Protokolant:	sekr. sądowy Anna Kowalewska

po rozpoznaniu w dniu 11 maja 2017 r. w Gdańsku

sprawy B. W. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji B. W. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 22 czerwca 2016 r., sygn. akt VII U 683/16

oddala apelację.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Alicja Podlewska SSA Iwona Krzeczowska – Lasoń

Sygn. akt III AUa 2011/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 lutego 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G., wykonując wyrok Sądu z dnia 04 lutego 2015 r., przeliczył emeryturę ubezpieczonego B. W. (1) według art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, od dnia 01 lipca 2014 r. tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

Do ustalenia wysokości emerytury pozwany uwzględnił: kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji – 189742,38 zł; kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego – 891710,52 zł; średnie dalsze trwanie życia wynoszące – 208, 60 miesięcy; kwotę emerytury ustalonej na dzień jej przyznania wynoszącą – 5184,34 zł. Wysokość emerytury ustalona zgodnie z art. 26 ustawy wyniosła na dzień 01 lipca 2014 r. 5494,70 zł. Emerytura po waloryzacji wyniosła na dzień 01 marca 2015 r. kwotę 5532,06 zł. Po ponownym ustaleniu wysokości

emerytury wyniosła ona na dzień 01 stycznia 2016 r. 5540,56 zł. Po waloryzacji od 01 marca 2016 r. ubezpieczonemu przysługuje emerytura w kwocie 5553,86 zł.

Odwołanie od powyższej decyzji wywiódł ubezpieczony, zarzucając zaskarżonej decyzji naruszenie prawa materialnego tj. art. 25 i art. 26 w zw. z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez błędną interpretację i przyjęcie, że podstawę obliczania emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje emerytura, podczas gdy podstawę obliczania emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, co skutkowało błędnym obliczeniem należnej ubezpieczonemu emerytury w wyniku przyjęcia nieprawidłowej daty ustalenia podstawy jej wysokości i bezpodstawnym przyjęciem, że ubezpieczony z wnioskiem o przyznanie emerytury na podstawie art. 26 ustawy wystąpił w dniu (...) podczas, gdy ubezpieczony z tym wnioskiem wystąpił w dniu 01 lipca 2014 r. Skarżący zarzucił też naruszenie prawa materialnego tj. art. 108 ustawy, poprzez zastosowanie w niniejszej sprawie, podczas gdy art. 108 ustawy dotyczy ponownego ustalenia wysokości emerytury przyznanej ubezpieczonemu na podstawie art. 24 i art. 24 a ustawy.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o : zmianę zaskarżonej decyzji poprzez uznanie, że ubezpieczonemu od dnia 01 lipca 2014 r. przysługuje emerytura w kwocie 6.447,60 zł, stwierdzenie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania zgodnie § 2 pkt 5 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, w kwocie 4.800 zł.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zaprezentowaną w treści zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 22 czerwca 2016 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku, sygn. VII U 683/16 oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł o następujące ustalenia faktyczne i prawne.

Ubezpieczony B. W. (2) urodzony w dniu (...) mocą decyzji wydanej przez organ rentowy w dniu 06 maja 2009 r. nabył prawo do emerytury począwszy od dnia 01 kwietnia 2009 r.

Kolejną decyzją wydaną przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w dniu 03 kwietnia 2012 r., nabył prawo do emerytury od dnia (...) r. tj. od osiągnięcia przez ubezpieczonego powszechnego wieku emerytalnego.

Po nabyciu prawa do emerytury odwołujący się w dalszym ciągu kontynuował wykonywanie pracy zawodowej.

W dniu 01 lipca 2014 r. skarżący złożył w organie rentowym wniosek o ponowne przeliczenie wysokości przysługującej mu emerytury na podstawie art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Decyzją z dnia 11 lipca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił skarżącemu prawa do emerytury na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wskazując, iż do dnia wydania decyzji ubezpieczony pobierał wcześniej przyznaną emeryturę.

Ubezpieczony zakwestionował trafność powyższej decyzji wnosząc od niej odwołanie. Ubezpieczony zarzucił decyzji naruszenie art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że obliczenie na wniosek ubezpieczonego emerytury na podstawie art. 26 w zw. z art. 55 ustawy uzależnione jest od niepobierania wcześniej przyznanej emerytury choćby za jeden miesiąc, podczas gdy zgodnie z art. 55 ustawy emerytura może być obliczona na wniosek ubezpieczonego zgodnie z art. 26 ustawy jeśli ubezpieczony po osiągnięciu wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe

oraz wystąpił z wnioskiem o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r. przy czym nie musi to być pierwszy wniosek o przyznanie emerytury, a we wskazanym przepisie brak jest mowy o pobieraniu bądź nie wcześniej przyznanego świadczenia.

W związku z powyższym w toku postępowania sądowego Sąd Okręgowy w Gdańsku kontrolował legalność decyzji wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Wyrokiem z dnia 04 lutego 2015 r. w sprawie o sygn. akt VII U 1647/14 Sąd Okręgowy w Gdańsku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, iż ubezpieczonemu B. W. (1) przysługuje prawo do obliczenia wysokości emerytury w oparciu o art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (pkt 1), stwierdził odpowiedzialność pozwanego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (pkt 2) oraz zasądził od pozwanego na rzecz ubezpieczonego B. W. (1) kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 3).

W uzasadnieniu powyższego wyroku Sąd Okręgowy wyjaśnił, iż brak jest jakichkolwiek podstaw w obowiązujących przepisach ustawy do przyjęcia, jak to czynił organ rentowy, aby „przepis art. 55 ustawy emerytalnej dotyczył osób, które pierwszy raz składają wniosek o emeryturę (...) a nie emerytów mających już ustalone prawo do emerytury”. Jak podkreślił Sąd Okręgowy dokonana w ten sposób wykładnia przepisów poprzez niejako dopisanie w jego treści dodatkowego warunku – wystąpienia z pierwszym wnioskiem o świadczenie emerytalne po wskazanej dacie – nie zasługuje na uwzględnienie i nie może się ostać.

Sąd Okręgowy wskazał nadto, że wydając decyzję odmowną, nie uwzględniając wniosku ubezpieczonego, pozwany nie wyliczył wartości świadczenia, zatem Sąd nie może w jednoznaczny sposób ustalić, czy świadczenie takie zgodnie z nowymi zasadami (art. 26 ustawy) byłoby korzystniejsze dla skarżącego.

Organ rentowy zakwestionował zasadność wyroku Sądu wywodząc od niego apelację. W związku z powyższym wydany przez Sąd Okręgowy wyrok został poddany weryfikacji Sądu Apelacyjnego.

Wykonując zobowiązanie Sądu Apelacyjnego pozwany wydał decyzje hipotetyczną o przyznaniu emerytury od dnia (...)

W decyzji wskazano, że wysokość emerytury obliczonej zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej wynosi 5184,34 zł. Emerytura po waloryzacji od 01 marca 2015 r. przysługuje w kwocie 5515,23 zł.

W kolejnej decyzji hipotetycznej organ rentowy wskazał, że wysokość emerytury przyznanej na dzień 01 lipca 2014 r., obliczona na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej wynosi 6447,60 zł.

Wyrokiem z dnia 15 grudnia 2015 r. o sygn. akt III AUa 673/15 Sąd Apelacyjny oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W związku z powyższym wyrok Sądu Okręgowego z dnia 04 lutego 2015 r. o sygn. akt VII U 1647/14 uzyskał walor prawomocności.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny wyjaśniając, że emerytura ustalona na nowych zasadach jest wyższa niż ta ustalona na podstawie art. 53 ustawy – bowiem może wynosić odpowiednio albo 5.184,34 zł lub 6447,60 zł. Sąd Apelacyjny nie przesądził jednak jednoznacznie o wysokości należnego ubezpieczonemu świadczenia.

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 23 lutego 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wykonując wyrok Sądu z dnia 04 lutego 2015 r. przeliczył emeryturę ubezpieczonego B. W. (1) według art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, od dnia 01 lipca 2014 r. tj. od daty określonej w wyroku Sądu, czyli od miesiąca w którym zgłoszono wniosek o przeliczenie świadczenia.

Do ustalenia wysokości emerytury pozwany uwzględnił: kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji – 189742,38 zł; kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego – 891710,52 zł; średnie dalsze trwanie życia wynoszące – 208, 60 miesięcy; kwotę emerytury ustalonej na dzień jej przyznania wynoszącą

– 5184,34 zł. Wysokość emerytury ustalona zgodnie z art. 26 ustawy wyniosła na dzień 01 lipca 2014 r. 5494,70 zł. Emerytura po waloryzacji wyniosła na dzień 01 marca 2015 r. kwotę 5532,06 zł. Po ponownym ustaleniu wysokości emerytury wyniosła ona na dzień 01 stycznia 2016 r. 5540,56 zł. Po waloryzacji od 01 marca 2016 r. ubezpieczonemu przysługuje emerytura w kwocie 5553,86 zł.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, iż powyższy stan faktyczny był niesporny między stronami. Sąd ustalił go na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach ubezpieczeniowych, w aktach sprawy, oraz w aktach sprawy tutejszego Sądu o sygn. VII U 1647/14, których prawdziwość nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do kwestionowania ich wiarygodności z urzędu. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wzajemnie się uzupełniając stworzył spójną całość.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, iż między stronami nie były sporne żadne okoliczności faktyczne, a spór sprowadzał się do materialnoprawnej oceny żądania ubezpieczonego w kontekście wykładni obowiązujących przepisów.

Zgodnie z treścią art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. 2016, 887 j.t.), dalej: ustawa emerytalna, ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.

Taka sytuacja ma miejsce w realiach przedmiotowej sprawy.

Przepis art. 55 ustawy emerytalnej nie stanowi samodzielnej podstawy przyznania emerytury, a umożliwia jedynie wariantowanie wysokości emerytury przyznawanej na podstawie art. 27 cytowanej ustawy, dla ubezpieczonego, który kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu wieku emerytalnego oraz wystąpił z wnioskiem o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r. Umożliwia on ustalenie wysokości świadczenia osobom spełniającym warunki do przejścia na emeryturę na starych zasadach według reguł obowiązujących dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. (tj. na zasadach art. 26), o ile osoby te kontynuowały ubezpieczenie emerytalne po osiągnięciu stosownego wieku i wystąpiły z wnioskiem o świadczenie po dniu 31 grudnia 2008 r.

Art. 55 ustawy jako regulacja szczególna podlega ścisłej wykładni. Niedopuszczalne jest zatem stosowanie interpretacji rozszerzającej.

Zgodnie z treścią art. 26 ust. 1 ustawy emerytalnej emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Jak stanowi art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

W myśl art. 108 ust. 1 ustawy jeżeli po dniu, od którego przyznano emeryturę określoną w art. 24 lub 24a, emeryt podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, wysokość świadczenia ulega ponownemu ustaleniu w sposób określony w ust. 2.

Emerytury obliczone według zasad określonych w art. 26 powiększa się o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24 i 24a, i zwaloryzowanych zgodnie z art. 25 przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku

danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem ust. 4 i 5 (art. 108 ust 2).

Złożenie przez członka otwartego funduszu emerytalnego wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury, o której mowa w art. 24 lub art. 24a, oznacza jednocześnie złożenie wniosku o ponowne ustalenie wysokości okresowej emerytury kapitałowej w trybie art. 25 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (art. 108 ust 2a).

Ponowne ustalenie wysokości emerytury następuje na wniosek zgłoszony nie wcześniej niż po upływie roku kalendarzowego lub po ustaniu ubezpieczeń emerytalnego i rentowych (art 108 ust 3).

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek zaewidencjonowanych od miesiąca, od którego została podjęta wypłata emerytury po raz pierwszy, do miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury (art. 108 ust 4).

Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio do kolejnych wniosków o ustalenie emerytury w nowej wysokości (art. 108 ust 5).

Odwołujący się nabył prawo do emerytury w dniu (...) tj. w dnia ukończenia przez skarżącego powszechnego wieku emerytalnego (65 lat) - powyższa emerytura została wówczas przyznana odwołującemu mocą decyzji pozwanego z dnia 03 kwietnia 2012 r. Wbrew temu, na co wskazywał odwołujący zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych określająca wysokość należnej skarżącemu emerytury, wydaną na skutek złożenia przez ubezpieczonego wniosku z lipca 2014 r. nie może zostać uznana jako nowe świadczenie. Przedmiotowa decyzja nie ustanowiła dla ubezpieczonego prawa do nowego świadczenia, lecz przelicza w inny, odmienny, bardziej korzystny dla skarżącego sposób przyznane skarżącemu uprzednio, mocą wcześniejszej decyzji pozwanego świadczenie. Z uwagi na powyższe brak jest podstaw, by podstawę obliczania emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na dzień 30 czerwca 2014 r.

Tym samym należało, zdaniem Sądu Okręgowego, stwierdzić, że nie wszystkie orzeczenia przywołane przez skarżącego w treści skierowanego do Sądu dowołania zachowują aktualność także na gruncie sprawy niniejszej.

Zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja z swej istocie nie konstituowała dla skarżącego prawa do nowego świadczenia (nowej emerytury) lecz określała jedynie nową wysokość przyznanego mu już uprzednio oraz wypłaconego (decyzją z dnia 03 kwietnia 2012 r.) świadczenia. Wyjaśnić zatem należy, że z nowym świadczeniem (nową emeryturą) mamy do czynienia wówczas, gdy ubezpieczony nabywa prawo do emerytury w oparciu o nowe zasady, nową podstawę prawną czyniącą go uprawnionym do przedmiotowego świadczenia.

Taka sytuacja w przypadku ubezpieczonego miała miejsce właśnie w marcu 2012 r. kiedy to odwołujący się, któremu przysługiwało dotychczas prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym nabył prawo do emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego – tj. nabył prawo do nowego świadczenia, ustalanego według odmiennych zasad określonych w art. 27 ustawy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał oraz wypłacił ubezpieczonemu emeryturę z uwagi na osiągnięcie przez skarżącego powszechnego wieku emerytalnego.

Wydając orzeczenie w sprawie o sygn. akt . VII U 1647/14 Sąd Okręgowy oraz w sprawie o sygn.. akt III AUa 673/15 Sąd Apelacyjny wyjaśniali, że z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia po nabyciu prawa do emerytury ubezpieczonemu przysługuje możliwość ustalenia jej wysokości w inny sposób, nie precyzując przy tym sposobu jaki winien zostać uwzględniony przez organ rentowy przy ustaleniu przedmiotowego świadczenia. Tym samym zarówno Sąd Okręgowy jak i orzekający uprzednio Sąd Apelacyjny nie przesądził o tym w jaki sposób w przypadku skarżącego możliwe jest zastosowanie art. 55 ustawy emerytalnej- wskazując jedynie, że przeliczenie przyznanej mu emerytury niewątpliwie jest możliwe.

Nie mniej jednak w uzasadnieniach obu wyroków w/w Sądy precyzyjnie wskazały, że przyznana ubezpieczonemu emerytura jest emerytura powszechna.

Stąd też wydając zaskarżoną decyzję pozwany organ rentowy jedynie ponownie ustalił wysokość należnego dotychczas skarżącemu świadczenia. Zastosowany przez organ rentowy art. 26 w zw. z art. 55 ustawy emerytalnej stanowił nową podstawę ustalenia wysokości świadczenia, nie zaś podstawę do przyznania nowego świadczenia- bowiem świadczenie w swej istocie pozostało niezmienione- nadal jest emeryturą powszechną.

W przypadku przeliczenia emerytury nie dochodzi do zmiany okoliczności leżących u podstaw jej przyznania. Zatem mimo przeliczenia wysokości świadczenia, data od której ubezpieczonemu przysługuje emerytura jak również data od której przysługuje wypłata przedmiotowego świadczenia jest tożsama – powyższe określenia odnoszą się bowiem do daty w której ubezpieczony nabył prawo do emerytury oraz do daty, w której przedmiotowe świadczenie zostało mu wypłacone po raz pierwszy.

Zatem skoro odwołujący się zdecydował się na nabycie prawa do emerytury w wariantcie kapitałowym, to wysokość emerytury winna zostać określona tak jak tego dokonał organ rentowy na datę ustalenia ryzyka emerytalnego - tj. z uwzględnieniem waloryzacji składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczeniowym do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym nastąpiła wypłata emerytury – tj. do końca lutego 2012 r.

Z kolei z uwagi na treść art. 108 ustawy emerytalnej, odwołującemu się przysługuje prawo do doliczenia do wysokości świadczenia składek nieuwzględnionych na datę istnienia ryzyka emerytalnego - tj. składek odprowadzonych przez ubezpieczonego w okresie późniejszym (po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego), z uwagi na jego dalsze zarobkowanie. Niewątpliwie zarobki uzyskane przez ubezpieczonego na skutek dalszego pozostawania w stosunku pracy oraz zarobkowania zostały prawidłowo uwzględnione przez organ rentowy oraz znalazły wyraz w wydanej przez organ rentowy decyzji.

Reasumując Sąd I instancji stwierdził, iż z uwagi na powyższe nie zachodzi możliwość ustalenia innej daty, w której należałoby dokonywać waloryzacji składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego.

W konkluzji, z wyżej przytoczonych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł ubezpieczony zaskarżając go w całości i zarzucając:

1. błąd w ustaleniach faktycznych mający istotny wpływ na wynik sprawy, polegający na przyjęciu przez Sąd Okręgowy, że „Sąd Apelacyjny w Gdańsku nie przesądził jednoznacznie o wysokości należnego ubezpieczonemu świadczenia”, podczas gdy Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w prawomocnym postanowieniu z dnia 15 stycznia 2016 r. wydanym w sprawie o sygn. akt III AUa 673/15, uzasadniając zasądzenie na rzecz ubezpieczonego kosztów procesu w sprawie o ustalenie, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do obliczenia wysokości emerytury w oparciu o art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wskazał, że „wysokość zasądzonych kosztów wynikała z ustalenia, że różnica pomiędzy kwotą miesięczną emerytury wyliczonej zgodnie z żądaniem ubezpieczonego a wyliczoną przez ZUS wynosi 1.263,26 zł (różnica pomiędzy kwotami 6.447,60 zł i 5.184,34)”, po czym stanowisko to potwierdził w prawomocnym postanowieniu z dnia 3 marca 2016 r., przesądzając tym samym, że należne ubezpieczonemu świadczenie wynosi 6.447,60 zł, a zatem, że przeliczenie wysokości emerytury przysługującej ubezpieczonemu w trybie art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dokonane przez ZUS powinno uwzględniać wszystkie waloryzacje składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego jakie miały miejsce do dnia 1 lipca 2014 r., tj. do daty, od której ubezpieczonemu przysługuje wypłata emerytury w nowej wysokości obliczonej zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej.

2. naruszenie prawa materialnego tj. art. 25 i art. 26 w zw. z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, mające istotny wpływ na wynik sprawy, poprzez ich błędną wykładnię

polegającą na przyjęciu przez Sąd Okręgowy w Gdańsku, że podstawę obliczenia emerytury w nowej wysokości zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego ubezpieczonemu wypłacono emeryturę w wieku powszechnym, podczas gdy podstawę obliczenia emerytury w nowej wysokości stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem wszystkich waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego ubezpieczonemu przysługuje wypłata emerytury w wieku powszechnym w nowo ustalonej wysokości zgodnie z wnioskiem o przeliczenie tego świadczenia według zasad kapitałowych wskazanych w art. 55 ustawy emerytalnej, o co ubezpieczony wystąpił w dniu 1 lipca 2014 r., a w konsekwencji ich nieprawidłowe zastosowanie skutkujące przyjęciem przez Sąd Okręgowy w Gdańsku, że „brak jest podstaw, by podstawę obliczania emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na dzień 30 czerwca 2014 r.”.

W rezultacie ubezpieczony wniósł o: 1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie, że ubezpieczonemu od dnia 1 lipca 2014 r. przysługuje emerytura w wysokości 6.447,60 zł, 2. stwierdzenie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, 3. zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania przed Sądem I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, 4. zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania za instancją odwoławczą, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji odnośnie pierwszego zarzutu, skarżący w pierwszej kolejności wskazał, że Sąd Okręgowy w Gdańsku poczynił nieprawidłowe ustalenia faktyczne, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd I instancji stwierdził bowiem, że Sąd Apelacyjny w Gdańsku nie przesądził jednoznacznie o wysokości należnego ubezpieczonemu świadczenia emerytalnego.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku, w prawomocnym postanowieniu z dnia 15 stycznia 2016 r., wydanym w sprawie o sygn. akt III AUa 673/15, uzasadniając zasądzenie na rzecz ubezpieczonego kosztów procesu w sprawie o ustalenie, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do obliczenia wysokości emerytury w oparciu o art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wskazał, że „wysokość zasądzonych kosztów wynikała z ustalenia, że różnica pomiędzy kwotą miesięczną emerytury wyliczonej zgodnie z żądaniem ubezpieczonego, a wyliczoną przez ZUS wynosi 1.263,26 zł (różnica pomiędzy kwotami 6.447,60 zł i 5.184,34)”. Stanowisko to zostało następnie potwierdzone w prawomocnym postanowieniu z dnia 3 marca 2016 r. wydanym w tej samej sprawie.

Z decyzji hipotetycznych sporządzonych przez ZUS w postępowaniu apelacyjnym wynika, że wysokość emerytury obliczona na podstawie art. 55 ustawy emerytalnej na dzień 1 lipca 2014 r. - a więc zgodnie z żądaniem ubezpieczonego - wynosi 6.447,60 zł, natomiast wysokość emerytury obliczona na podstawie art. 55 ustawy emerytalnej na dzień (...) - a więc zgodnie ze stanowiskiem organu rentowego - wynosi 5.184,34 zł.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalając zażalenia organu rentowego na postanowienie w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego tym samym uznał stanowisko organu rentowego - zgodnie z którym wysokość emerytury przysługującej ubezpieczonemu obliczona na podstawie art. 55 powinna uwzględniać waloryzacje składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego jedynie do dnia (...) tj. do dnia spełnienia przesłanek uzyskania emerytury w tzw. wieku powszechnym i powinna wynosić 5.184,34 - za nieprawidłowe, a odmienne stanowisko ubezpieczonego w tym przedmiocie uznał za trafne.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego wysokość emerytury obliczonej zgodnie z żądaniem ubezpieczonego w trybie art. 55 ustawy emerytalnej wynosi 6.447,60 zł.

Wobec tego ubezpieczony wbrew twierdzeniom Sądu I instancji, stwierdził, że Sąd Apelacyjny w Gdańsku przesądził jednoznacznie o wysokości należnego ubezpieczonemu świadczenia.

Pomimo, że ww. prawomocne postanowienia Sądu Apelacyjnego zostały wydane w przedmiocie zażalenia organu rentowego na rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego dotyczące kosztów postępowania apelacyjnego, to brak jest jakichkolwiek przeszkód, by nie uwzględnić stanowiska zawartego w uzasadnieniach tych orzeczeń, z których wynika, że wysokość emerytury obliczonej zgodnie z żądaniem ubezpieczonego w trybie art. 55 ustawy emerytalnej powinna uwzględniać wszystkie waloryzacje składek zewidencjonowanych na koncie powoda, jakie miały miejsce do dnia 1 lipca 2014 r. i powinna wynosić na ten dzień 6.447,60 zł.

Skarżący podniósł, że skoro Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z dnia 4 lutego 2015 r. wydanym w sprawie o sygn. akt VII U 1647/14 uwzględnił odwołanie ubezpieczonego i przyznał mu prawo do przeliczenia wysokości emerytury zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej, to treść ww. prawomocnych postanowień Sądu Apelacyjnego w Gdańsku precyzuje to rozstrzygnięcie.

Podsumowując tę część apelacji skarżący stwierdził, iż treść orzeczeń wydanych w sprawie o ustalenie, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do obliczenia wysokości emerytury w oparciu o art. 26 ustawy emerytalnej, jednoznacznie wskazuje na to, że stanowisko ubezpieczonego - zgodnie z którym wysokość jego emerytury obliczona zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej powinna uwzględniać wszystkie waloryzacje składek zewidencjonowanych na jego koncie, jakie miały miejsce do dnia 1 lipca 2014 r. i wynosić na ten dzień 6.447,60 zł — jest prawidłowe.

Odnosnie drugiego zarzutu apelacji skarżący wskazał, że w zaskarżonym wyroku Sąd Okręgowy dokonał błędnej wykładni art. 25 i art. 26 w zw. z art. 55 ustawy emerytalnej. Sąd Okręgowy w Gdańsku przyjął bowiem, że podstawę obliczenia wysokości emerytury zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego ubezpieczonemu wypłacono po raz pierwszy emeryturę w wieku powszechnym.

Na podstawie art. 55 ustawy emerytalnej ubezpieczony uzyskał uprawnienie do obliczenia emerytury na podstawie art. 26 ustawy, zgodnie z którym „emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie żyda dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego.”

Z kolei zgodnie z treścią art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej „podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.”

Zdaniem skarżącego, zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy ma zatem wykładnia zwrotu „od którego przysługuje wypłata emerytury” i ustalenie, czy w sytuacji, gdy obliczenie emerytury następuje na podstawie art. 25 w zw. z art. 55 ustawy przez datę wypłaty emerytury należy rozumieć datę wypłaty pierwszej emerytury przyznanej w wieku powszechnym czy też wypłatę emerytury w nowej wysokości obliczonej na podstawie art. 55 ustawy emerytalnej.

W zaskarżonym wyroku Sąd I instancji przyjął, że wypłata emerytury w rozumieniu ww. przepisu nastąpiła w kwietniu 2012 r., a tym samym wysokość emerytury winna zostać określona z uwzględnieniem waloryzacji składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczeniowym do końca lutego 2012 r.

Skarżący nie zgodził się z powyższym i stwierdził, iż data przyznania ubezpieczonemu i wypłaty emerytury w wieku powszechnym nie jest tożsama z datą przeliczenia przysługującej ubezpieczonemu emerytury w myśl zasad kapitałowych i wypłaty tego świadczenia w nowej - wyższej - wysokości zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej. Przy tym ubezpieczony stwierdził, że pomimo, iż przeliczenie z art. 55 ustawy emerytalnej nie stanowi przyznania nowego świadczenia ubezpieczonemu, to jednak celem jego zastosowania jest wypłata przysługującego ubezpieczonemu

świadczenia w nowej, wyższej wysokości. Tym samym, w przypadku obliczania nowej wysokości emerytury na podstawie art. 25 ustawy emerytalnej, na skutek uzyskania takiego uprawnienia na zasadzie art. 55 ustawy emerytalnej, za datę wypłaty emerytury uznać należy datę wypłaty świadczenia w nowej wysokości.

W związku z tym skarżący stwierdził, że za nieprawidłowe uznać należy twierdzenie Sądu Okręgowego w Gdańsku, jakoby „mimo przeliczenia wysokości świadczenia, data, od której ubezpieczonemu przysługuje emerytura jak również data, od której przysługuje wypłata przedmiotowego świadczenia jest tożsama”. W przypadku bowiem przeliczenia wysokości świadczenia, za datę wypłaty emerytury w rozumieniu art. 25 ustawy emerytalnej uznać należy datę wypłaty emerytury w nowej wysokości.

Na gruncie niniejszej sprawy skarżący stwierdził, że wypłata emerytury w nowo obliczonej wysokości - zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej - w przedmiotowej sprawie przysługuje ubezpieczonemu od dnia 1 lipca 2014 r. To bowiem w tej dacie ubezpieczony złożył wniosek o przeliczenie przysługującej mu emerytury w tym trybie i jego wypłatę w nowej, wyższej wysokości.

W ocenie ubezpieczonego, Sąd Okręgowy zdaje się utożsamiać datę, od której emerytura ubezpieczonemu przysługuje z datą jej wypłaty, co również uznać należy za nieprawidłowe.

W dalszej części skarżący wskazując na orzecznictwo, stwierdził, że samo spełnienie warunków nabycia prawa do świadczeń nie rodzi po stronie organu rentowego zobowiązania z tytułu powstałego prawa, gdyż zależy to od złożenia przez zainteresowanego stosownego wniosku. Ubezpieczony wskazał na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2015 r. wydany w sprawie o sygn. akt I UK 174/14, zgodnie z którym „istnienia prawa do świadczeń, związanego ze spełnieniem ustawowych warunków nabycia tego prawa nie można utożsamiać z przyznaniem (i wypłatą) świadczenia”. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 22 stycznia 2015 r. wydanym w sprawie o sygn. akt III AUa 376/14, zgodnie z którym „samo spełnienie się przesłanek warunkujących prawo do świadczenia in abstracto nie stanowi jeszcze podstawy do wypłaty świadczenia. Podstawę taką stanowi wniosek o przyznanie, a następnie wypłacenie świadczenia. Konsekwencją powyższego jest uznanie, że dopiero złożenie wniosku o świadczenie powoduje obowiązek jego wypłaty oraz że z datą od której przysługuje wypłata emerytury (a nie z datą nabycia prawa do świadczenia) następuje ustalanie wysokości świadczenia)” (por. wyrok Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 16 stycznia 2015 r. wydany w sprawie o sygn. akt IVU 1414/14). Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w wyroku z dnia 5 kwietnia 2016 r. wydanym w sprawie o sygn. akt III AUa 1139/15, zgodnie z którym „świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu (por. art. 129 ust. 1 u.e.r.f.u.s.). Powołana regulacja nie pozwala na wypłatę świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania jeśli ubezpieczony nie złoży stosownego wniosku. Samo spełnienie przez ubezpieczonego przesłanek warunkujących prawo do świadczenia in abstracto nie stanowi jeszcze podstawy do wypłaty świadczenia. Generalna zasada prawa emerytalno-rentowego przewiduje bowiem, że świadczenia wypłaca się na wniosek zainteresowanego, poczynając od dnia powstania prawa do emerytury lub renty (tekst jedn.: spełnienia ustawowych warunków ich przyznania), lecz nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o wypłatę świadczenia”. Treść art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym „świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu z uwzględnieniem ust. 2.” Z powyższego jasno wynika, że wypłata świadczenia nie może nastąpić wcześniej aniżeli od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że pomimo, że emerytura w wieku powszechnym została przyznana ubezpieczonemu i po raz pierwszy wypłacona w dniu (...), to nie sposób stwierdzić, że z tą samą datą została ubezpieczonemu obliczona i wypłacona emerytura w nowej wysokości obliczonej zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej. Ubezpieczony bowiem przed 1 lipca 2014 r. nie składał wniosku o przyznanie emerytury w nowej wysokości, pomimo, że przesłanki wskazane w art. 55 ustawy emerytalnej spełniał także przed tą datą.

Podsumowując ubezpieczony stwierdził, że wypłata świadczenia emerytalnego może nastąpić nie szybciej niż w dniu złożenia przez ubezpieczonego stosownego wniosku. Skoro więc ubezpieczony wniosek o przeliczenie przysługującego

mu świadczenia i o wypłacenie go w nowo ustalonej, wyższej wysokości obliczonej zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej złożył dopiero w dniu 1 lipca 2014 r., to data ta jest datą, od której ubezpieczonemu w niniejszej sprawie przysługuje wypłata emerytury w rozumieniu art. 25 w zw. z art. 26 w zw. z art. 55 ustawy emerytalnej.

W związku z powyższym organ rentowy w decyzji z dnia 23 lutego 2016 r. powinien dokonać obliczeń uwzględniających wszystkie waloryzacje składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego, jakie miały miejsce do dnia 1 lipca 2014 r. - dnia złożenia wniosku o przeliczenie i wypłacenie emerytury w wysokości obliczonej na podstawie art. 55 ustawy emerytalnej, a nie jedynie do dnia (...) - dnia spełnienia przez ubezpieczonego przesłanek tzw. emerytury w wieku powszechnym i wypłaty tej emerytury.

Tym samym Sąd Okręgowy w Gdańsku w zaskarżonym wyroku powinien uwzględnić odwołanie ubezpieczonego od decyzji z dnia 23 lutego 2016 r. i zmienić zaskarżoną decyzję poprzez ustalenie, że ubezpieczonemu od dnia 1 lipca 2014 r. - złożenia przez ubezpieczonego stosownego wniosku - przysługuje wypłata emerytury w nowej wysokości - 6.447,60 zł - obliczonej w trybie art. 55 ustawy uwzględniającym wszystkie waloryzacje składek zewidencjonowanych na jego koncie, jakie miały miejsce do dnia 1 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna, gdyż nie zawiera zarzutów skutkujących koniecznością zmiany bądź uchylecia zaskarżonego wyroku.

Ubezpieczony zakwestionował sposób wyliczenia jego emerytury na podstawie przepisów art. 26 w związku z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2017r. poz. 887 ze zm. – dalej „ustawa emerytalna”).

Konkretnie sporne było, czy kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego, która, zgodnie z art. 25 ust 1 ustawy emerytalnej, składa się także na podstawę obliczenia tej emerytury, ustalić należało na dzień (...). tj. na datę złożenia przez ubezpieczonego wniosku o emeryturę w wieku powszechnym na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej, czy też na dzień 01 lipca 2014 r. tj. datę złożenia wniosku o przeliczenie tej emerytury w oparciu o przepis art. 26 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej.

Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne i prawne poczynione przez Sąd I instancji, jako prawidłowe, co czyni zbędnym ich ponowne w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Zarzut wadliwości ustaleń faktycznych zgłoszony w apelacji jest chybiony, skoro z uzasadnienia apelacji wynika de facto, iż skarżący upatruje go wyłącznie w wadliwej, jego zdaniem, ocenie prawnej Sądu Okręgowego – naruszeniu art. 365 kpc i 366 kpc. Z uzasadnienia tego zarzutu wynika bowiem, iż zdaniem skarżącego, Sąd I instancji nietrafnie przyjął, iż Sąd Apelacyjny w Gdańsku, w wyroku wydanym w sprawie sygn. III AUa 673/15, nie przesądził jednoznacznie o wysokości należnego ubezpieczonemu świadczenia. Zdaniem skarżącego, wysokość należnej emerytury wynika z uzasadnienia prawomocnego postanowienia Sądu odwoławczego z dnia 15 stycznia 2016r. w przedmiocie kosztów procesu zasądzonych od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego w sprawie III AUa 673/15.

Przypomnieć zatem należy, iż w myśl art. 365 § 1 kpc, orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby, a stosownie do art. 366 kpc, wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami.

Wynikająca z art. 365 § 1 kpc, moc wiążąca wyroku dotyczy związania treścią wyroku, a nie uzasadnienia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 stycznia 2000 r., II CKN 655/98, niepubl., z dnia 23 maja 2002 r., IV CKN

1073/00, niepubl., z dnia 13 marca 2008 r., III CSK 284/07, OSNC 2008, nr D, poz. 127). Przyjmuje się jednakże w orzecznictwie, że wiązanie orzeczeniem sądu rozciąga się na te ustalenia faktyczne zawarte w jego uzasadnieniu, na podstawie których bezpośrednio sąd zindywidualizował normę prawną, czemu dał wyraz w rozstrzygnięciu (zob. na ten temat np. wyroki SN: z dnia 19 października 2012 r., V CSK 485/11, LEX nr 1243099; z dnia 20 listopada 2014 r., V CSK 6/14; z dnia 16 maja 2013 r., IV CSK 624/12, LEX nr 1353259). Wiązanie stron, sądów, innych organów państwowych i innych organów administracji publicznej (ewentualnie innych podmiotów) oznacza obowiązek respektowania zawartej w orzeczeniu sądu skonkretyzowanej, indywidualnej normy prawnej. Ma ono znaczenie prejudycjalne przy rozstrzyganiu spraw przez inne sądy, organy państwowe i inne organy administracji publicznej. Przypomnieć należy, iż zależność prejudycjalna od wyniku innego postępowania występuje wtedy, gdy kwestia będąca lub mająca być przedmiotem innego postępowania (prejudycjalnego) stanowi element podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sprawy w innym postępowaniu cywilnym.

Przyjmując zatem nawet, iż postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 stycznia 2016r. w przedmiocie kosztów procesu korzysta z atrybutu prawomocności stosownie do art. 365 § 1 kpc (a poglądy doktryny co do tego, iż wszystkie postanowienia sądu korzystają z mocy wiążącej nie są jednolite - vide Komentarz do art. 365 KPC, Pawła Gregorczyka, Lex), podkreślić należy, iż elementem podstawy faktycznej tego rozstrzygnięcia, decydującym o przyznaniu ubezpieczonemu od organu rentowego kosztów procesu w określonej wysokości (1800 zł), było wyłącznie ustalenie, iż: 1) ubezpieczony, reprezentowany przez radcę prawnego wygrał spór w związku z czym należy mu się zwrot kosztów zastępstwa procesowego, stosownie do art. 98 § 1 i 3, oraz że 2) roszczenie miało charakter majątkowy, a wartość przedmiotu zaskarżenia mieściła się w przedziale od 10.000 zł do 50.000 zł, stosownie do § 6 pkt 5 w związku z § 12 ust 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej z urzędu. Tylko te ustalenia bezpośrednio determinowały treść powołanego postanowienia.

Podkreślić jeszcze trzeba, iż przedmiotowym postanowieniem z dnia 15 stycznia 2015r. Sąd nie orzekał o wysokości emerytury ubezpieczonego, a zatem nie dokonywał ustaleń faktycznych i prawnych niezbędnych do takiego rozstrzygnięcia, a rozstrzygał o kosztach procesu. Konsekwentnie przedmiotem oceny faktycznej i prawnej oraz rozstrzygnięcia postanowieniem z dnia 3 marca 2016r. Sądu Apelacyjnego, jako sądu II instancji, w związku z zażaleniem organu rentowego wniesionego od postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 15 stycznia 2015r. w przedmiocie kosztów procesu w sprawie III AUa 673/15, nie mogła być wysokość emerytury, a wysokość zasądzonych kosztów.

Wysokość kosztów procesu zasądzona w sprawie, sygn. III AUa 673/15, Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, jest – mając na uwadze podstawę prawną niniejszego sporu – obojętna dla jego rozstrzygnięcia. Nie ma zatem żadnego uzasadnienia twierdzenie zawarte w apelacji, iż Sąd odwoławczy ww. postanowieniami przesądził, że należne ubezpieczonemu świadczenie wynosi 6.447,60 zł, a tym samym, że przeliczenie wysokości emerytury przysługującej ubezpieczonemu w trybie art. 55 ustawy emerytalnej, dokonane przez ZUS, powinno uwzględniać wszystkie waloryzacje składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego, jakie miały miejsce do dnia 01 lipca 2014r.

Całkowicie dowolne i niezajdujące żadnego oparcia normatywnego jest stanowisko pełnomocnika apelującego, iż treść ww. postanowień Sądu Apelacyjnego w Gdańsku w przedmiocie kosztów procesu „precyzuje” wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 04 lutego 2015r. sygn. VII U 1647/14, którym Sąd ten ustalił, iż ubezpieczonemu przysługuje prawo do obliczenia wysokości emerytury w oparciu o art. 26 ustawy emerytalnej w związku ze spełnieniem przesłanek z art. 55 tej ustawy.

W sprawie wymagało natomiast rozważenia, czy i w jakim zakresie Sądy rozpoznające niniejszą sprawę są związane ustaleniami dokonanymi w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w Gdańsku sygn. VII U 683/16 oraz przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku sygn. III AUa 2011/16, w której przedmiotem sporu było, czy możliwe jest przeliczenie ubezpieczonemu prawa do emerytury nabytego na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego, w sposób określony w art. 26 w związku z art. 55 tej ustawy.

Przypomnieć zatem należy, iż stosownie do art. 27 ust 1 ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: 1) osiągnęli wiek emerytalny określony w ust. 2 albo 3; 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a. Zgodnie z art. 27 ust 3 ustawy emerytalnej, wiek emerytalny dla mężczyzn urodzonych w okresie: 1) do dnia 31 grudnia 1947 r. wynosi co najmniej 65 lat;

W myśl art. 55 ustawy emerytalnej, ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.

Z dniem 1 maja 2015r., a zatem po dacie wyroku Sądu Okręgowego w sprawie VII U 683,16 zmienił się stan prawny, został dodany art. 55a (przez art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 marca 2015 r. (Dz.U.2015.552), zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 maja 2015 r.).

Stosownie do art. 55a ust 1 ustawy emerytalnej, przepis art. 55 stosuje się również do ubezpieczonego, który miał ustalone prawo do emerytury przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, o której mowa w art. 27. W myśl art. 55 a ust 2, jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę, do której miał ustalone prawo przed ustaleniem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, podstawę obliczenia emerytury zgodnie z art. 26 pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Prawo do emerytury ustalone przed osiągnięciem wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, ustaje z dniem, od którego została przyznana emerytura na podstawie art. 27, obliczona zgodnie z art. 26. (ust 3)

Sąd Apelacyjny w Gdańsku uzasadniając wyrok z dnia 15 grudnia 2015r. III AUa 673/15, którym oddalił odwołanie od orzeczenia Sądu I instancji sygn. VII U 1647/14, wyjaśnił, iż ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki z art. 55 ustawy emerytalnej uprawniające do przeliczenia wysokości emerytury zgodnie z art. 26 tej ustawy, gdyż:

- urodził się przed 01 stycznia 1949r.,
- wszystkie niezbędne warunki do nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej, w brzmieniu obowiązującym w dniu (...), w tej dacie spełniał (wiek 65 lat, staż powyżej 25 lat;
- w okresie od 4 listopada 2011r. do dnia wydania orzeczenia w sprawie przez Sąd I instancji (4 luty 2015r.) podlegał ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym z tytułu umowy o pracę;
- na dzień złożenia wniosku o świadczenie (marzec 2012r) emerytura wyliczona na nowych zasadach jest wyższa niż ustalona na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej, co wynika z hipotetycznych wyliczeń ZUS.

Sąd Apelacyjny wskazał również, iż w jego ocenie przepis art. 55a ustawy emerytalnej, a zatem wynikające z niego pomniejszenie podstawy obliczenia emerytalnego, nie ma zastosowania do wyliczenia wysokości emerytury ubezpieczonego, gdyż spełnił on wszystkie warunki i złożył wniosek o przeliczenie przed dniem 01 maja 2015r. – datą wejścia w życie przepisu art. 55a.

Decyzją z dnia 23 lutego 2016r., którą ubezpieczony zaskarżył w niniejszym postępowaniu, pozwany organ wykonał powyższe wyroki, zgodnie z ich treścią. Wyliczył bowiem ubezpieczonemu wysokość emerytury od dnia 01 lipca 2014r. w sposób określony art. 26 i 25 ustawy emerytalnej, bez zastosowania art. 55a, przy czym do obliczenia podstawy obliczenia emerytury uwzględnił kwotę składek wraz z waloryzacją składek zewidencjonowaną na koncie ubezpieczonego do lutego 2012r. tj. do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego organ przyznał i wypłacał ubezpieczonemu emeryturę przyznaną na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej (tj. (...) – decyzja k. 329-330 a.e).

Sąd odwoławczy, rozpoznający apelację w konkretnej sprawie, jest związany z mocy art. 365 § 1 kpc rozstrzygnięciem w sprawie sygn. III AUa 673/15, w tym ustaleniem, iż wysokość emerytury na nowych zasadach (art. 26 ustawy emerytalnej) winna być wyliczona na datę złożenia wniosku o świadczenie tj. marzec 2012r. (przy tym bez zastosowania art. 55a), skoro takie ustalenie determinowało rozstrzygnięcie o możliwości zastosowania art. 55 w stosunku do ubezpieczonego. Podkreślić przy tym należy, iż możliwość zastosowania przeliczenia z art. 55 w związku z art. 26 ustawy emerytalnej, warunkowało ustalenie, że emerytura wyliczona na podstawie art. 53 jest niższa niż wyliczona na podstawie art. 26 tej ustawy. Wysokość tak obliczonych świadczeń jest natomiast obojętna dla zastosowania mechanizmu przeliczenia z art. 26 w związku z art. 55. Stąd brak było podstaw do ustalenia, iż Sąd Apelacyjny, w sprawie sygn. III AUa 673/15, rozstrzygnął i przesądził tym samym o konkretnej wysokości emerytury ubezpieczonego wyliczonej na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej.

Podkreślić także należy, iż treść art. 55 ustawy emerytalnej nie pozostawia również wątpliwości co do tego, iż ustalenie wysokości emerytury zgodnie z mechanizmem z art. 26 winno być dokonywane wg miesiąca złożenia wniosku o emeryturę w wieku powszechnym, skoro ustawodawca nakazuje porównać wysokość tak ustalonej emerytury z jej wyliczeniem na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej. Wyliczenie emerytury w systemie zdefiniowanego świadczenia (art. 53) dokonywane jest na miesiąc złożenia wniosku o przyznanie prawa do emerytury (art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej).

Powyższe unormowanie logicznie koresponduje z treścią przepisów art. 25 i art. 26 ustawy emerytalnej. Zgodnie z art. 25 ustawy emerytalnej:

Podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185. (ust 1).

Przy ustalaniu podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, dla osoby, która miała ustalone prawo do emerytury częściowej na podstawie art. 26b, nie uwzględnia się kwot zwiększeń składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego określonego w art. 173-175, uzyskanych w wyniku waloryzacji kwartalnej, o której mowa w art. 25a, przeprowadzonej w celu obliczenia emerytury częściowej. (ust 1 1a.)

Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2014 r. poz. 191 i 1198, z 2015 r. poz. 357, 1268 i 1418 oraz z 2016 r. poz. 668), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne (ust 1 b).

W myśl przepisu art. 26 ust 1 ustawy emerytalnej, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Zgodnie z wykładnią powołanych przepisów utrwaloną w orzecznictwie sądowym, „Kwotę emerytury w systemie zdefiniowanej składki ustala się tylko raz, albo w dniu nabycia prawa, albo w dniu realizacji ryzyka (obecnie rozwiązania stosunku pracy). Tak ustalona emerytura może być już tylko powiększona w przypadku dalszego opłacania składek w sposób podany w art. 108 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie z tym przepisem mechanizm przeliczenia emerytury polega na zwiększeniu świadczenia obliczonego według reguł określonych w art. 26 tej ustawy o iloraz zwaloryzowanych składek zewidencjonowanych na koncie pracującego emeryta po dniu ustalenia prawa do emerytury i wyrażonego w miesiącach średniego trwania życia ustalonego dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości świadczenia. W odniesieniu do emerytury nabytej na podstawie art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie ma odpowiednika art. 110 tej ustawy, pozwalającego

na ponowne ustalenie świadczenia w sytuacji zawieszenia prawa ze względu na nierozwiązanie stosunku pracy. W dniu wejścia w życie art. 25 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ryzykiem emerytalnym było osiągnięcie wieku emerytalnego, a zatem wypłata emerytury przysługiwała bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Decyzja wydawana była tylko jeden raz i w ustawie nie przewidziano przepisu ustalającego tryb przeliczenia podstawy wymiaru emerytury w systemie zdefiniowanej składki (zob. postanowienie SN z 3 listopada 2015r. III UZP 12/15, LEX nr 1962536, z 6 października 2015r. III UZP 9/15 LEX nr 1923849, wyrok SA w Krakowie z 3 marca 2016r. III AUa 520/15 LEX nr 2017703 i Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 09 września 2016r. III AUa 2113/15 LEX nr 2144660). W uzasadnieniu postanowienia w sprawie III ZUP 9/15 Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż podstawę obliczenia emerytury będzie zawsze stanowił suma składek po ostatniej waloryzacji rocznej powiększona o poddane waloryzacji kwartalnej składki należne za dalszy okres do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc początkujący wypłatę. W realiach konkretnej sprawy wypłata emerytury, do której nabył uprawnienia z osiągnięciem wieku powszechnego, miała miejsce od 30 marca 2013r. Zatem podstawę obliczenia emerytury ubezpieczonego, ustaloną zgodnie z art. 26 w związku z 55 ustawy emerytalnej, winna stanowić suma składek wraz z waloryzacjami, za okres do końca lutego 2013 r.

Podkreślić należy, że w dniu wejścia w życie art. 25 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jedynym tylko ryzykiem emerytalnym było osiągnięcie wieku emerytalnego, a zatem wypłata emerytury przysługiwała bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Użyte w tym przepisie określenie "miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury" nie wynikało z rozróżnienia pojęcia "przyznania emerytury" i "daty wypłaty emerytury", gdyż przejście na emeryturę nie było zależne od ustania stosunku pracy (zob. uzasadnienie wyrok SA w Katowicach III AUa 223/15)..

Wykładnia zaprezentowana w apelacji o ustaleniu wysokości emerytury w sposób określony w art. 26 według daty złożenia wniosku o przeliczenie a nie o prawo do emerytury, jest zatem sprzeczna z normatywnymi zasadami obliczania wysokości świadczenia wynikającymi z powołanych przepisów.

Skoro kwotę emerytury w systemie zdefiniowanej składki ustala się tylko o raz (albo w dniu nabycia prawa albo w dniu realizacji ryzyka – rozwiązanie stosunku pracy, a następnie może być już tylko powiększona w przypadku dalszego opłacania składek, w sposób podany w art. 108 ustawy emerytalnej, to nietrafna jest wykładnia art. 25 ust 1 ustawy emerytalnej zaprezentowana w apelacji, iż zwrot „od którego przysługuje wypłata emerytury” należy – w sytuacji B. W. (1) odnosić do miesiąca w którym złożył wniosek o przeliczenie emerytury na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej (lipiec 2015 r.). Jedynie dodatkowo zauważyć należy, iż gdyby przyjąć argumentację ubezpieczonego za zasadną, konsekwentnie – z uwagi na zmianę stanu prawnego od maja 2015r. i wejścia w życie art. 55 a ustawy emerytalnej, pomniejszyć podstawę obliczenia emerytury o sumę kwot pobranych emerytur.

Chybione jest powoływanie się na apelującego na orzecznictwo którego przedmiotem była wykładnia pojęcia nabycia prawa i jego realizacji. Nie ma ono zastosowania w niniejszej sprawie już choćby z tego względu, iż w odniesieniu do ubezpieczonego nabycie i wypłata świadczenia miały miejsce od tej samej daty (osiągnięcie powszechnego wieku emerytalnego).

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny oddalił apelację, jako bezzasadną, stosownie do art. 385 kpc.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Alicja Podlewska SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń